

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI**

**SOHADA AXBOROT TEXNOLOGIYALARI
FAN DASTURI**

Bilim sohasi: 200000 – San’at va gumanitar sohasi
Ta’lim sohasi: 230000 – Tillar
Ta’lim yo’nalishlari:
60230200 – Tarjima nazariyasi va amaliyoti (tillar bo’yicha)
60230100 – Filologiya va tillarni o’qitish (tillar bo’yicha)

BUXORO-2022

Fan/modul kodi SAT1104/ SAT1204/	O’quv yili 2022-2023	Semestr 1,2	ECTS - Kreditlar 4	
Fan/modul turi Majburiy	Ta’lim tili O’zbek/rus		Haftadagi dar: soatlari 4	
	Fanning nomi	Auditoriya mashg’ulodari (soat)	Mustaqil ta’lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1.	Sohada axborot texnologiyalari	60	60	120
I. Fanning mazmuni				
Fanni o’qitishdan maqsad – talabalarga raqamli texnologiyalardan foydalanish bo’yicha nazariy bilimlar berish, kasbiy faoliyati bo’yicha qo’yilgan masalalarni yechishda zarur dasturiy vositalarni to’g’ri tanlash va olingan bilimlar asosida qo’yilgan masalalarni yecha olish, zamonaviy axborot texnologiyalari dasturiy vositalaridan mustaqil foydalana olish ko’nikmalarini hosil qilish.				
Fanning vazifasi – talabalarni o’qitishning zamonaviy axborot – kommunikatsiya vositalari va dasturlari bilan tanishtirish, axborot texnologiyalarining imkoniyatlari mohiyatining tanishtirish va ularni ta’lim jarayonida va fanning muayyan sohalarida amaliy qo’llay olish, shuningdek, fan yutuqlari va yangilanishlari bilan tanishtirib borish, olingan bilimlardan foydalanib ta’lim resurslarini yaratishni o’rgatish.				
2.	<p>1. Asosiy nazariy qism (ma’ruza mashg’ulotlari)</p> <p>III. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p> <p>1. Tarjima sohasida va tarjimonlik faoliyatida axborot texnologiyalari. Tarjima sohasida va tajimonlik faoliyatida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining o’rni va imkoniyatlari. Tarjimada axborot texnologiyalari: tarixi va rivojlanish dinamikasi. Tarjima sohasida qo’llaniladigan axborot kommunikatsiya texnologiyalari, texnik va dasturiy vositalardan foydalanish. Tilshunosning raqamli texnologiyalaridan foydalanish kompetentligi.</p> <p>2- mavzu. Tarjima jarayonida mata muharrirlaridan foydalanish.</p> <p>Tarjimonning mata muharriri bilan ishlashi: matnni optimallashtirish va matnga taqiriz yozish vositalari. Annotatsiya va umumlashtirish. Rasmiy hujjatlarga qo’yilgan talablar. Elektron shaklidagi hujjat yaratishning zamonaviy dasturiy vositalari va raqamli hujjat yaratishning onlayn</p>			

xizmatlari.

3-mavzu. Taqdimot yaratishning zamonaviy vositalari.

Taqdimot yaratuvchi dasturlar tarixi. Taqdimotlar yaratish. Interaktiv va multimediali taqdimot tushunchasi. O'quv taqdimotiga qo'yilgan talablar. Taqdimot yaratishning zamonaviy dasturiy vositalari va taqdimot yaratishning onlayn xizmatlari.

4-mavzu. Mashina tarjimai. Elektron lug'atlar.

Tarjimada qidiruv tizimlaridan foydalanish. Mashina tarjimai tizimlari: ulardan foydalanish samaradorligi. Ikki tili elektron lug'atlar. Monolingual kompyuter leksikografiyasi. Lug'atlar va izohli lug'atlarni avtomatik ravishda tuzish.

5-mavzu. Tarjima xotirasi dasturlari.

Tarjima xotirasi dasturlari. Dasturlarning ishlash prinsiplari, asosiy azifalari va vositalari. Tarjima dasturlari turlari.

6-mavzu. Tarmoq texnologiyalari va Internet xizmatlari. Elektron manbalar. Internetda ishlashning etik va axloqiy qoidalari.

Internet texnologiyalari va Internet xizmatlari tushunchasi. Tarjimada elektron resurslarni kompleks qo'llash. Internet tarmog'idan foydalanishda sog'lom muhitni shakllantirish, mediasavodxonlikni oshirish.

7-mavzu. Ommaviy ochiq onlayn kurslar.

OOOK tushunchasi. Ommaviy ochiq onlayn kurslarning tarixi, bugungi kundagi holati, tarkibiy tuzilmasi, ishlash tamoyillari. OOOKning yutuq va kamchiliklari. Masofaviy ta'lim kurslarining tavsifi.

8-mavzu. Veb texnologiya va veb sayt tushunchasi. HTML tili.

Web texnologiyalarining rivojlanishi: Web 1.0, Web 2.0, Web 3.0 – texnologiyalar. Veb saytlarning tarkibiy tuzilmasi. Sodda veb saytlar yaratish. HTML tili teglari.

9-mavzu. Bulutli texnologiyalar va ulardan foydalanish sohalari.

Bulutli texnologiyalar tushunchalari. Bulutli texnologiyalarning asosiy turlari. Bulutli texnologiyalar xavfsizligini ta'minlash. Tarjima jarayonida bulutli so'x "bulut"laridan foydalanish. Google xizmatlari. StudyStack onlayn xizmati.

10-mavzu. Fayl formatlari. Fayllarni bir formatdan boshqasiga o'tkazish. Fayllarni konvertatsiyalash.

Fayl tushunchasi. Fayl formatlarini o'zgartirish. Fayllarni konvertatsiya qilish dasturlari. Onlayn konvertatsiya platformalari. PDF formatdagi fayllar ustida turli amallarni bajarish.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Ms Word dasturi bilan murakkab leksik amallarni bajarish. Tezaurus,

ssilka, snoska, ko'ppog'onali ro'yxatlar bilan ishlash, avtomatik mundarija yaratish.

2. Ms Word dasturi. Jadvallar bilan ishlash. Murakkab tipdagi jadvallar yaratish.

3. Ms Word dasturi. Hujjat dizayni. Titil sahifasi uchun dizayn yaratish. Hujjatga taqrix yozish.

4. Taqdimot yaratishning zamonaviy vositalari. Onlayn taqdimotlar yaratish

5. Multimediali taqdimotlar tayyorlash.

6. Interaktiv taqdimotlar tayyorlash.

7. Onlayn texnologiyalar yordamida xorijiy tillarni o'zlashtirish darajasini baholash.

8. Elektron lug'atlar. ABBY lingvo. Elektron lug'at bilan ishlash texnologiyasi.

9. Mashina tarjimai. Avtomatlashtirilgan tarjima tizimlarining qiyosiy tahlili.

10. OOOK tizimlarida ishlash.

11. HTML tili. Matn bilan ishlash teglari. Harakatlamuvchi qatorlar.

12. HTML tili. Ro'yxatlar bilan ishlash texnologiyasi. Markerli va tartiblangan ro'yxat.

13. HTML tili. Tasvirlar bilan ishlash.

14. HTML tili. Jadvallar bilan ishlash teglari. Ustun va satrlarni qo'lab.

15. HTML tili. Gipervsilka yaratish.

16. Google xizmatlari bilan ishlash. Google docs, elektron jadval, taqdimotlar yaratish.

17. Google xizmatlari bilan ishlash. Google docs, elektron jadval, taqdimotlar yaratish.

18. Google xizmatlari bilan ishlash. Google Forms yordamida so'rovnoma va testlar yaratish.

19. Google xizmatlari bilan ishlash. Google Classroomda ishlash texnologiyasi.

20. Fayllar formatini konvertatsiya qilish.

	<p style="text-align: center;">IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar</p> <p>Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tarjima biznesi uchun muhim bo'lgan zamonaviy axborot texnologiyalarining qiyosiy tahlili. 2. Ingliz tilida ilmiy matnning avtoreferatini tuzing. 3. Tarjimada qidiruv tizimlarining roli. 4. Promt, Google, BabelFish yoki boshqa mashinalarni tarjima qilish tizimlarining avtomatik tarjimonlari dasturlarining umumiy xususiyatlari: afzalliklari, kamchiliklari, qo'llanilishi mumkin bo'lgan sohalari. 5. Kompyuter leksikografiyasining rivojlanish tendentsiyalari. 6. Insonning til faoliyatini kompyuterda modellashtirish. 7. Tabiiy tillarni tushunishning elektron tizimlari. 8. Sintez qoidalarini rasmiy yozish tili. Intonatsion ta'minot. Allofonik ma'lumotlar bazasi. 9. Nutqni aniqlash tizimi. Akustik model. 10. Mashina tarjimasining grammatik va leksik muammolari. 11. Maxsus sohalarda mashinalarni tarjima tizimlaridan foydalanish. 12. Nutqni lingvistik tahlil qilish. Prosodik xususiyatlarning shakllanishi. 13. Reverso konteksti va Linguae kontekstli lug'atlar. 14. Thesaurus.com xizmatining elektron tezsuruslari. 15. MultyTerm yordamida tematik lug'atlarni yaratish.
3.	<p>V. Fan o'qinishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)</p> <p>Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:</p> <p><i>Talaba:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - axborot texnologiyalarini jamiyat va ta'limdagi o'rni, ahamiyati haqida <i>tasavvurga ega bo'lishi</i>; - zamonaviy o'quv texnik vositalar, ta'limga tarjima faoliyatiga oid dasturiy vositalar, ta'limga va tarjima faoliyatida qo'llaniladigan VEB-texnologiyalarini <i>bilishi va ulardan foydalanish</i>; - zamonaviy raqamli texnologiyalarni tarjimonlik faoliyatida qo'llash, multimedialni taqdimotlar yaratish, elektron o'quv resurslarini yaratish,

	<p>interfisol tizimlar bilan ishlash, masofaviy kurslar yaratish <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.</i></p>
4.	<p>VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar va videoma'ruzalar; • tadqiqot usuli; • axborot kommunikatsion texnologiyasi; • amaliy mashg'ulotlar; • individual loyihalar; • o'quv kurs proekti bo'yicha guruhlarda ishlash;
5.	<p>VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, joriy, oraliq nazoratda dasturiy vositalar yordamida o'quv kontent yaratib berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazoratda ajratilgan platformada (MOODLE) guruh bo'lib kurs yaratish, uni amaliy vazifalarda tayyorlangan kontent bilan to'ldirib ishlatib ko'rsatish va proektni himoya qilish.</p>
6.	<p style="text-align: center;">Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Баймурадова, У.С. <i>Электронный инструментальный переводчик: учебное пособие.</i> - Оренбургский гос. ун-т. - Оренбург: ОГУ, 2013 - 120 с. 2. Шевчук В. Н. - Информационные технологии в переводе: Электронные ресурсы переводчика - 2 - Москва: Зебра Е, 2013. 3. Бактихрожа, Л.Н. Microsoft Office 2010 Часть I: Работа в текстовом процессоре Microsoft Office Word 2010 Работа в табличном процессоре Microsoft Office Excel 2010: учебное пособие - Н. Новгород: НГПУ, 2012 - 135 с. 4. Учебник HTML для начинающих / электронный ресурс 5. Joan Lambert, Curtis Frye Microsoft Word 2016 Step-by-Step Guide. Copyright © 2015. PUBLISHED BY Microsoft Press A division of Microsoft Corporation <p style="text-align: center;">Qo'shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Андреева, Е.Д. Теория перевода. Технологии перевода: учебное

<p>пособие. - Оренбургский гос. ун-т. - Оренбург: ОГУ, 2017 – 152 с.</p> <p>2. Алминов В.В., Артамызова Ю.В. Художественный перевод: практический курс перевода. Учебное пособие. — М.: Книжный дом «Академик», 2009. — 255 с.</p> <p>3. Алминов В.В., Артамызова Ю. В. Общественно-политический перевод: Практический курс перевода: Учебное пособие. Изд. 3-е. — М.: Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2009. — 272 с.</p> <p>4. Алашуткина, Е. А. Практикум по переводу научно-технического текста : учебное пособие / Е. А. Алашуткина, Д. А. Лотшарева, Н. Ф. Угодчикова. — Нижний Новгород: Нижегородский государственный архитектурно-строительный университет, ЗБС АСВ, 2018. — 75 с.</p> <p>5. Момоева, И. Ю. Квантитативная лингвистика и новые информационные технологии: учебное пособие / И. Ю. Момоева. — Оренбург : Оренбургский государственный университет, ЗБС АСВ, 2017. — 103 с.</p> <p>6. Глазкова М.Ю., Стрельцов А.А. - Перевод официально-деловой документации: учеб. пособие - Ростов-на-Дону: Феникс, 2011.</p> <p>7. Ли Юань и Стефан Пауэлл. MOOC и открытое образование: Знание для высшего образования, 2013.</p> <p>8. Губин М. С. Преступления в сети Интернет. Учебное пособие / М. С. Губин — «Издательские решения», 2020.</p> <p>9. Стрелунов, В. В. Введение в компьютерные сети : учеб. пособие – Хабаровск : Изд-во Тихоокеан. гос. ун-та, 2016 – 103 с.</p> <p>10. Облачные технологии в образовании: Сервисы Google. Монография / Г.И. Атаева, Г.Х. Турова. / Бухара: 2022.</p> <p style="text-align: center;">Axborot manbalari</p> <p>1. http://olimov011.zn.uz/</p> <p>2. http://mfii-lessons.zn.uz/</p> <p>3. http://www.uroki.uz/</p> <p>4. http://school-collection.edu.ru/</p> <p>5. https://www.wordsmyth.net/ (Dictionaries and vocabulary tools for English language learners Wordsmyth)</p> <p>6. https://www.multiran.com/ (Multiran dictionary)</p> <p>7. https://www.acronymfinder.com/ (Словарь английских сокращений)</p> <p>8. https://elib.spbstu.ru/dl/2/s16-159.pdf/view (Туттыгин В.С. Информатика. MicrosoftOffice2016.: Учеб.пособие.СПб.:Изд-во Политехн. ун-та, 2016. 216с)</p> <p>9. https://www.iadtech.ru/mooc/</p>

7.	Fan dasturi Buxoro davlat universiteti Kengashining 202__ yil "_____" dagi _____ sonli bayoni bilan tasdiqlangan
8.	<p>Fan/modul uchun ma'sullar:</p> <p>G.I. Atayeva "Axborot tizimlari va raqamli texnologiyalar" kafedrası katta o'qituvchisi</p> <p>G.H.Te'rayeva "Axborot tizimlari va raqamli texnologiyalar" kafedrası o'qituvchisi</p>
	<p>Taqrizchilar:</p> <p>F.R. Murodova Buxoro muhandislik texnologiya instituti "Axborot kommunikatsion texnologiyalar" kafedrası dotsenti, p.f.f.d., PhD.</p> <p>II. Bakayev "Axborot tizimlari va raqamli texnologiyalar" kafedrası dotsenti, t.f.f.f., PhD.</p>